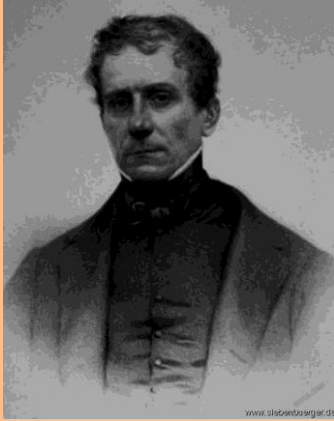

Stephan Ludwig Roth

Un martir al Transilvaniei

Născut la Mediaș, a urmat studiile liceale la Sibiu și cele superioare, de teologie, la Tübingen. Suplimentar a urmat cursuri de fizică, chimie, matematică, psihologie și pedagogie. La 4 iulie 1820 a obținut titlul de doctor al universității din Tübingen, susținând o teză revoluționară pentru vremea aceea, „Esența statutului”. Din 1818 până în 1820, fost colaborator pedagogului elvețian Johann Heinrich Pestalozzi, la școala specială de la Yverdon, unde și-a însușit ideile iluminismului, dar și teză modernă atunci a „egalității limbilor și naționalităților”.

Întors în Transilvania, Stephan Ludwig Roth a intrat în învățământ, fiind numit profesor și director al liceului săsesc din Mediaș. A fost înlăturat din învățământ (1834) pentru convingerile sale. La sugestia lui Roth, în programa de învățământ au fost introduse, de exemplu, ca materii distincte gimnastica și muzica. Apoi a devenit pastor. Așa a cunoscut problemele țăranimii, a a sărăciei. A susținut, în scrierile sale, o mulțime de soluții pentru eficientizarea agriculturii, cum ar fi comasarea suprafețelor agricole mici, metode noi de prelucrare a pământului, cultivarea plantelor industriale, introducerea plugului de fier, înființarea de ferme-model, dar și construcția de drumuri sau căi ferate.

În 1842 Dieta de la Cluj era preocupată (pentru maghiarizare) să legifereze limba maghiară ca limbă oficială de stat în Transilvania, în locul celei latine. Revoltat, Roth a scris în celebra broșură „**Războiul limbilor în Transilvania**” (*Der Sprachenkampf in Siebenbürgen*), replicând Dietei: „Nu văd nevoia de a se impune o limbă oficială a țării. Nu este nici limba germană, nici cea maghiară, ci limba română” pe care „o înveți singur, pe stradă, în contact singur cu oamenii. Și chiar dacă nu ai dori să înveți limba aceasta, o înmiită trebuință impune cunoștința (cunoașterea) ei.”.

Stephan Ludwig Roth a participat și la Marea Adunare populară de la Blaj, din 3/15 mai 1848 unde a văzut hotărârea zecilor de mii de țărani da a sfârâma lanțurile iobăgiei și de a cere drepturi politice pentru români. Articolul lui Stephan Roth despre Adunarea de la Blaj, purta titlul semnificativ, „Die Volksversammlung der Romanen in Blasendorf” (Adunarea romanilor de la Blaj), nefolosind termenul uzual german pe atunci, "Walachen" pentru "români".

Când Dieta de la Cluj a votat, în 29 Mai 1848, unirea Transilvaniei cu Ungaria, ignorând revendicările și voința românilor majoritari în Transilvania, lui Roth i se părea „periclitată însăși existența națională a sașilor”. Într-o scrisoare adresată lui George Barițiu, din 20 martie 1848, Roth sublinia: „Pentru mine, diversele naționalități nu sunt decât fragmente ale unui tot mai mare, iar furia luptelor pentru limbă o socotesc drept o decădere din umanitatea maltrată și pe cale de a apune în haosul atâtor rătăcirii”.

În 21 octombrie 1848, Roth a fost numit în Comitetul de Pacificație de la Sibiu, din care făcea parte și mitropolitul Șaguna, și apoi comisar imperial plenipotențiar în 13 sate de pe Târnave, fiind pentru frăție, egalitate în drepturi, desființarea iobăgiei fără răscumpărare plătită de țărani, fără jafuri și spânzurători. Împreună cu protopopul Mediașului, Ștefan Moldovan, a dispus încetarea obligațiilor feudale (deziobăgirea) în 13 sate din zona Târnavelor.

În fața terorii dezlănțuite chipurile în numele unei revoluții se comite primul genocid din Europa modernă – peste 40.000 de români sunt asasinați. Stephan Roth este arestat în 21 aprilie 1849 și condamnat la moarte prin împușcare de către „tribunalul de sânge” al nobililor de la Cluj, pentru „înaltă trădare”, deși era văduv cu cinci copii minori. Sentința a fost executată la trei ore după pronunțare.